

ทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ (Critical Race Theory) และการกลับมาของปัญหาอคติการเหยียดเชื้อชาติ

พิเชฐ สายพันธ์

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Pichet Saiphan

Faculty of Sociology and Anthropology, Thammasat University

E-mail: phanpichet@gmail.com

ช่วงปีที่ผ่านมาสถานการณ์ความรุนแรงการเหยียดเชื้อชาติได้ปรากฏมากขึ้นทั้งในสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในโลก นอกจากความเคลื่อนไหวในการรณรงค์ต่อต้านและการสร้างแรงปะทะกันระหว่างกลุ่มเชื้อชาตินิยม ยังมีการหยิบยกทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ (Critical Race Theory - CRT) ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในสหรัฐอเมริกามาทำการวิพากษ์วิจารณ์อีกคร้้ง บทความนี้จึงได้นำเอา CRT ขึ้นมาทบทวนและพิจารณาถึงความสำคัญและทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมในปัจจุบัน

ทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ (Critical Race Theory) หรือที่มักเรียกกันทั่วไปว่า CRT เกิดขึ้นมาในบรรยากาศทางวิชาการและบริบทของสังคมอเมริกา ตั้งแต่คริสต์ทศวรรษที่ 1970 โดยมีแกนความคิดที่เป็นข้อเสนอของ CRT ที่สำคัญคือการวิพากษ์มโนทัศน์เชื้อชาตินิยม (racism) ว่าเป็นสิ่งประกอบสร้างทางสังคม (social construct) ทำให้คำอธิบายที่วางอยู่บนพื้นฐานของคุณสมบัติทางพันธุกรรมและชีวภาพอย่างเดียวไม่ แม้ว่าคุณสมบัติทางพันธุกรรมจะเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดลักษณะทางกายภาพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สังคมก็ได้พยายามกำหนดชุดคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับวิถีคิดเรื่องเชื้อชาติและชาตินิยมอย่างปฏิเสธข้อเท็จจริงด้านนี้ไม่ได้เช่นกัน ทั้งยังยืนยันว่ามโนทัศน์เชื้อชาตินิยมเป็นปมความขัดแย้งทางสังคมของอเมริกามาตั้งแต่ออดีตจนถึงปัจจุบัน CRT จึงมีเป้าหมายต่อต้านมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมเพื่อขจัดทัศนคติการเหยียดเชื้อชาติและสร้างความเท่าเทียมในกลุ่มชนอเมริกัน เพราะ

อภิสิทธิ์ชนอเมริกันมีพื้นฐานมาจากการแบ่งแยกทางเชื้อชาติมาก่อน เห็นได้ชัดในกรณีของสังคมอเมริกาที่สร้างมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมให้เกิดความแตกต่าง แยกแยะระหว่างคนผิวขาวและคนผิวสีกลุ่มอื่น ๆ ขยายวงไปสู่กลุ่มคนที่เรียกว่าเป็นชนพื้นเมืองชาวอเมริกันที่เคยรู้จักกันมาก่อนในนามของชาวอินเดียนแดง รวมทั้งบรรดากลุ่มผู้อพยพจากดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลกที่เข้าไปเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา มโนทัศน์เชื้อชาตินิยมนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดอคติระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ยังไปกว่านั้นยังเป็นฐานความคิดส่วนหนึ่งที่มีอคติต่อการวางนโยบาย และกฎหมายที่ทำให้เกิดการแบ่งแยก กีดกันผู้คน อันได้ดำเนินมาภายใต้อิทธิพลของมโนทัศน์ชุดนี้ในประวัติศาสตร์ของอเมริกามาอย่างต่อเนื่อง ทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาตินิยมจึงเกิดขึ้นมาเพื่อวิพากษ์วิจารณ์มโนทัศน์หลักว่าด้วยเชื้อชาติเชื้อชาตินิยม และเป็นทั้งความเคลื่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในมิติการเมืองว่าด้วยอำนาจของกลุ่มคนด้วย (Crenshaw et al., 1996; Delgado and Stefantic, 2001; Sawchuk, 2021)

มโนทัศน์เชื้อชาตินิยม (racism) ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคมอย่างกว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากทำให้เกิดการเหยียดกลุ่มทางสังคม กลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่กรณีคู่ขัดแย้งระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวสีอย่างที่เห็นปัญหาพื้นฐานในอเมริกาอย่างที่เคยเป็นมา แต่ได้ทำให้เกิดทั้งอคติและปฏิบัติการต่อการเหยียดกลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มผิวสี กลุ่มเพศสภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ๆ อย่างเป็นวงกว้างในปัจจุบัน และยังทำให้เกิดกระบวนการของการทำให้กลายเป็นเชื้อชาติ (racialization) จัดแยกคนภายใต้ไตนิยมเชื้อชาติต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ แรงงาน อุตสาหกรรมบันเทิง อุตสาหกรรมวัฒนธรรม แฟชั่น ดนตรี ฯลฯ อันกระทบต่อการดำเนินแบบแผนทางสังคมในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะในสหรัฐอเมริกาเพียงเท่านั้น หากยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มต่าง ๆ ทั่วโลกที่ได้รับอิทธิพลภายใต้มายาคติเชื้อชาติมาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นการเกิดขึ้นของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาตินิยมจึงมาจากการตั้งคำถามพื้นฐานต่อระเบียบแห่งเสรีนิยม ความเท่าเทียม เหตุผลและหลักการทางกฎหมาย

สิทธิพลเมือง ความเข้าใจในมิติทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายของกลุ่มสังคม และกลุ่มวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในบริบทต่าง ๆ ทั้งทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม จนถึงประสบการณ์ที่บุคคลต้องเผชิญทั้งในทางกายภาพและความรู้สึก เพื่อต่อต้านปมขัดแย้งพื้นฐานที่มาจากมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมที่ฝังตัวอยู่ในสังคม และขยายผลเป็นอคติและการเหยียด กีดกัน การสร้างความรุนแรง การทำลายล้างระหว่างกลุ่มสังคมต่าง ๆ เพื่อเป็นหนทางแห่งการแสวงหาการยอมรับและความเท่าเทียม

ทั้งนี้หากจะกล่าวอย่างไม่เกินเลยไปจากข้อเท็จจริง นักมานุษยวิทยา เช่น Ashley Montagu ได้เคยวิพากษ์วิจารณ์ต่อความเข้าใจเรื่องเชื้อชาติ (race) และมโนทัศน์เชื้อชาตินิยม (racism) มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 แล้ว ถึงกับได้ตีพิมพ์ออกมาในหนังสือชื่อ Man's Most Dangerous Myth: The Fallacy of Race โดยมีข้อเสนอสำคัญว่า คำว่าเชื้อชาติที่มนุษย์เข้าใจกันมานั้นเป็นมายาคติ (Myth) ประเภทหนึ่งที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงและหลงใหลจนถึงขั้นทำให้เกิดมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมอันเป็นอคติต่อมนุษย์กลุ่มอื่น ๆ และนำพามนุษยชาติไปสู่หายนะ ดังเป็นที่ปรากฏว่าความคิดเชื้อชาตินิยมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความขัดแย้งและความรุนแรงในการทำลายล้างกลุ่มคน กลุ่มสังคม กลุ่มประเทศชาติ ที่มีความเห็นต่างทางการเมืองการปกครองจนเกิดการสู้รบกันเป็นวงกว้างในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่กำลังดำเนินอยู่ในช่วงเวลานั้น (Montagu, 1942) หากแต่เวลานั้นข้อวิพากษ์วิจารณ์ต่อเชื้อชาติและชาตินิยมของ Montagu ยังไม่ได้พัฒนาขึ้นจนถึงกับจะเรียกได้ว่าเป็นทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ แต่ก็ทำให้เกิดข้อเสนอและมุมมองใหม่ต่อเชื้อชาติและชาตินิยมในฐานะที่เป็นมายาคติ ซึ่งได้กลายเป็นฐานคิดร่วมกันกับกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติที่ได้เติบโตขึ้นในเวลาต่อมา เพื่อที่จะเสนอคำอธิบายที่เป็นแกนความคิดสำคัญในการวิพากษ์และต่อต้านมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมว่าเป็นสิ่งประกอบสร้างทางสังคม และควรที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมโนทัศน์ชุดนี้

ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่บ่มเพาะความคิดต่อต้านความขัดแย้ง และปัญหาอคติเชื้อชาติที่เริ่มเกิดขึ้นในสังคมอเมริกาโดยขบวนการ Black Power movement ของกลุ่มคนผิวสี และขบวนการ Chicano movement

ของชาวเม็กซิกัน-อเมริกัน ที่มีมาก่อนตั้งแต่ทศวรรษ 1940 ตลอดจนความเคลื่อนไหวทางด้านสิทธิพลเมือง (civil rights) ในทศวรรษ 1960 ซึ่งได้ทำให้เกิดคู่ขัดแย้งกับฝ่ายของขบวนการปลดปล่อยเพื่อคนขาว (White liberal) ที่ดำเนินขึ้นมาต่อต้านอีกทางหนึ่งในทศวรรษนี้ด้วย รวมถึงข้อถกเถียงทางวิชาการจากกลุ่มการศึกษานิติศึกษาแนววิพากษ์ (Critical Legal Studies) และสตรีนิยมแนวถอนรากถอนโคน (radical feminism) (Crenshaw et al., 1996; Steinberg, 2010: 355-357; Matsuda et al., 2018) นับได้ว่าเป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการเติบโตและการรวมตัวของกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาตินิยมในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มมีบทบาทต่อวงวิชาการและการขับเคลื่อนสังคมอย่างเป็นรูปธรรมในทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา

บรรยากาศทางวิชาการและความเคลื่อนไหวทางสังคมที่เติบโตขึ้นมาในทศวรรษ 1970 ซึ่งกลายเป็นกระแสร่วมกับการเติบโตของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติด้วยก็คือค่านิยมพหุวัฒนธรรมนิยม (multiculturalism) และความเคลื่อนไหวด้านพหุวัฒนธรรม (multicultural movement) ที่เกิดขึ้นในแคนาดา ออสเตรเลีย อังกฤษ เยอรมัน รวมถึงพื้นที่อื่น ๆ ในโลก ได้เข้ามามีอิทธิพลร่วมกับกระแสคิดและความเคลื่อนไหวดังกล่าวในสหรัฐอเมริกาด้วยเช่นกัน กระแสคิดและความเคลื่อนไหวชุดนี้ให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายของแต่ละสังคมซึ่งมีผลต่อวิถีคิดและการแสดงออกของคนในสังคมนั้น ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมแต่ละแห่งก็มีการติดต่อสัมพันธ์กันและสร้างความหมายใหม่ไปจนถึงการก่อรูปอัตลักษณ์ใหม่อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมและมีลักษณะที่ปฏิเสธสารัตถะนิยม (anti-essentialism) ดังนั้นข้อเรียกร้องที่สำคัญของพหุวัฒนธรรมนิยมก็คือความพยายามทำความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมเหล่านี้ เปิดโอกาสยอมรับวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่แตกต่างเลื่อนไหลไม่ยึดติดตายตัว ภายใต้พื้นฐานร่วมที่มองว่าวัฒนธรรมแต่ละแห่งต่างก็มีฐานะเสมอภาคกันและอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ระหว่างกันที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (Parekh, 2010: 238-239) วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ได้กลายมาเป็นชุดคุณค่าที่จำเป็นต้องตระหนักและให้ความสำคัญร่วมกันในความเคลื่อนไหวทางความคิดและ

ความเคลื่อนไหวทางสังคม และเป็นส่วนหนึ่งรวมไปกับเป้าหมายการต่อต้านการเหยียดเชื้อชาติ การเรียกร้องความยุติธรรมทางกฎหมายและนโยบายการเมืองในการขับเคลื่อนพื้นฐานของกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติด้วยแนวทางและเป้าหมายร่วมกัน

ความตื่นตัวในการต่อต้านมโนทัศน์เชื้อชาตินิยม (anti-racism) และข้อเรียกร้องเพื่อความยุติธรรมทางสังคม (social justice) จนกลายเป็นจุดเริ่มต้นของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ หรือ CRT มาจากการรณรงค์เคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงกลางทศวรรษ 1970 โดยนักวิชาการทางกฎหมายคนสำคัญ ได้แก่ Derrick Bell, Kimberlé Crenshaw, Alan Freeman และ Richard Delgado จากนั้นได้มีการรวมตัวจัดประชุมทางวิชาการโดยนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ในประเด็นนี้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1989 ที่เมดิสัน วิสคอนซิน และดำเนินต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ (Delgado & Stefantic, 2001; Karimi, 2021; Sawchuk, 2021) เนื่องจากอคติที่เกิดจากมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมได้ขยายตัวกระทบกลุ่มสังคมต่าง ๆ เป็นวงกว้าง การกีดกัน การเหยียดหยาม การทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงทางสังคมที่เกินกว่าเหตุ ได้เกิดขึ้นกับกลุ่มสังคมหลายกลุ่ม ทำให้ทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติอยู่ในความสนใจของนักวิชาการทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์โดยทั่วไป ดังนั้นแม้จะเห็นได้ว่า ความเคลื่อนไหวของจุดเริ่มต้นทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติจะมาจากนักวิชาการทางกฎหมายและนิติศาสตร์ แต่ก็ได้ขยายออกไปสู่สาขาวิชาต่าง ๆ เช่น รัฐศาสตร์ ชาติพันธุ์ศึกษา อเมริกันศึกษา ล้วนบรรจุทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการทำ ความเข้าใจ (ต่อสังคมอเมริกา) และสร้างข้อถกเถียงในสาขาวิชาของตน ความโดดเด่นอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการของกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติก็คือ การทำงานในฐานะนักกิจกรรมสร้างความเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อต้องการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและโครงสร้างสังคมไปสู่เป้าหมายที่คาดหวังว่าจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวได้ว่า CRT จึงเป็นทั้งข้อเสนอทางวิชาการในทางความคิดทฤษฎีและเป็นกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมร่วมกันไปในตัว

คู่ขัดแย้งในปัญหาการเหยียดเชื้อชาติระหว่างคนขาวกับคนกลุ่มต่าง ๆ ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายผู้คนในบริบทโลกาภิวัตน์ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา ทำให้อเมริกากลางกลายเป็นเป้าหมายหนึ่งที่ผู้คนจากทั่วโลกพากันอพยพโยกย้ายเข้าไปตั้งถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก และได้ทำให้เกิดกลุ่มวัฒนธรรมและสังคมต่าง ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้นในสังคมอเมริกา โดยเฉพาะการย้ายถิ่นของชาวเอเชียจากหลายประเทศเข้าไปสมทบกับชาวเอเชียรุ่นก่อนหน้าที่ย้ายเข้าไปตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และสมัยสงครามเย็น คำเรียกเหยียดเชื้อชาติที่เรียกคนญี่ปุ่นในอเมริกาว่า “Jap” หรือ “yellow monkey” ได้กลายมาเป็นคำที่ใช้เรียกเหยียดชาวเอเชียกลุ่มอื่น ๆ ตามมา

สถานการณ์ของการเหยียดเชื้อชาติด้วยมโนทัศน์เชื้อชาตินิยม มีความรุนแรงมากขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์ 9/11 ในปี ค.ศ. 2001 เห็นได้จากอคติที่มีต่อกลุ่มชาวอาหรับ ตะวันออกกลาง หรือชาวมุสลิมได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลต่อเนื่องถึงอคติเชื้อชาตินิยมที่มีต่อกลุ่มชาวแอฟริกัน-อเมริกัน เม็กซิกัน-อเมริกัน และเอเชียน-อเมริกันในฐานะที่ถูกเหมารวมว่าเป็นกลุ่มเชื้อชาติที่แตกต่างจากพวกคนขาวก็ได้ทวีความรุนแรงขึ้นด้วยเช่นกัน (Yang, 2017) สถานการณ์ของโลกในต้นศตวรรษที่ผ่านมาบ่งชี้ให้เห็นว่าปรากฏการณ์การเหยียดเชื้อชาติได้ขยายตัวเป็นวงกว้างไม่เพียงแต่ในสหรัฐอเมริกาซึ่งทวีความซับซ้อนขึ้นมากกว่าเรื่องการแบ่งขั้วกลุ่มคนผิวสีกับคนผิวขาวอันเป็นสถานการณ์ความขัดแย้งพื้นฐานในประวัติศาสตร์ของอเมริกา มาสู่ความหลากหลายของการอพยพเคลื่อนย้ายผู้คนจากทั่วโลกที่ทวีจำนวนเพิ่มขึ้นเพื่อโยกย้ายเข้าสู่อเมริกาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาจนถึงช่วงโลกาภิวัตน์ ทั้งยังมีเหตุการณ์ 9/11 ที่ทำให้ชาวมุสลิมทั่วโลกกลายเป็นส่วนหนึ่งคู่ความขัดแย้งในอคติเชื้อชาติที่เกิดขึ้นในอเมริกาและทั่วทุกมุมโลก

จากเหตุการณ์ที่มีคนผิวดำเสียชีวิตอย่างไม่เป็นธรรมจากความรุนแรงเกินกว่าเหตุในการถูกจับกุมโดยตำรวจผิวขาวในสหรัฐอเมริกาในหลายกรณี เช่น กรณีของ George Floyd และ Breonna Taylor ในปีที่ผ่านมา

ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวณรงค์และประท้วงเรื่อง Black Lives Matter ในปี ค.ศ. 2020 (Karimi, 2021) ข้อถกเถียงได้แพร่หลายเป็นวงกว้างไม่เพียงแต่ประเด็นการตายจากความรุนแรงเกินกว่าเหตุและความยุติธรรมที่ควรเกิดขึ้นกับเหยื่อความรุนแรงเหล่านี้ รวมถึงภาพลักษณ์ของโรคระบาดโควิด-19 ที่ถูกมองจากสายตาคอนชาว่าโรคนี้นำมาเริ่มต้นขึ้นที่ประเทศจีน ทำให้ชาวจีนและชาวเอเชียกลายเป็นเหยื่อของความรุนแรงด้วยการทำร้ายร่างกายจากอคติ การเหยียดเชื้อชาติที่ซ้อนทับเข้าไปกับปัญหาอคติเชื้อชาติที่สะสมมาในอดีตอีกมากขึ้น ทำให้ประเด็นอคติและการกีดกันคนผิวสีโดยคนขาวอันเป็นปมปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาตินิยมที่มีอยู่แล้วในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาได้ถูกหยิบยกมาวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในปัจจุบัน เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมและความเท่าเทียมให้กับผู้ที่ถูกกระทำจากความคิดอคติทางเชื้อชาติเหล่านี้ที่ได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องสู่การต่อต้าน เกลียดชัง และการทำร้ายคนกลุ่มอื่น เช่น ชาวเอเชีย ชาวมุสลิม ตลอดจนกลุ่มวัฒนธรรมที่ถูกมองว่าแตกต่างและยังถูกกีดกันอยู่

บทบาทของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติ ได้นำไปสู่ข้อถกเถียงที่บ่งชี้ถึงผลกระทบของการสร้างวาทกรรมด้านลบต่อประเด็นการมุ่งเน้นความเป็นอัตลักษณ์กลุ่ม และแบ่งแยกผู้คนให้ออกห่างจากกันมากขึ้น รวมถึงสร้างภาวะการกดขี่ระหว่างกลุ่มให้เด่นชัดขึ้นอีกในปัจจุบัน ผลของความเคลื่อนไหวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมในเชิงกฎหมาย สิทธิพลเมือง และการศึกษาของอเมริกา ซึ่งได้สร้างความไม่พอใจต่อคนขาวบางกลุ่มที่คิดว่าสิทธิคนขาวของพวกเขาตนได้ถูกช่วงชิงไป อีกทั้งสถานการณ์ทางสังคมของอเมริกาภายใต้นโยบายของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่ผ่านมามีได้ขับเคลื่อนอคติทางเชื้อชาติให้รุนแรงขึ้นด้วยนโยบายสนับสนุนคนผิวขาว (Ujifusa, 2021) ปรากฏว่าทำให้ขบวนการปลดปล่อยเพื่อคนขาวที่เคยเคลื่อนไหวมากก่อนในทศวรรษ 1960 กลับมามีบทบาทอีกครั้งในปัจจุบัน เป็นผลให้แรงปะทะต่อกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติได้กลับมาเป็นที่ถกเถียงมากขึ้นอีกครั้งในอเมริกา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโน้ตชนเชื้อชาตินิยมเป็นปัญหารากเหง้าทางสังคมที่ดำเนินมาตลอดประวัติศาสตร์ของการ

สร้างประเทศสหรัฐอเมริกา และยังไม่สามารถขจัดอคติทางเชื้อชาติของคนแต่ละกลุ่มที่มีรวมกันอยู่ในประเทศนี้อย่างแตกต่างหลากหลาย อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในอีกมุมหนึ่งของปรากฏการณ์ ด้วยพื้นฐานของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติที่ตั้งอยู่บนคู่ตรงข้ามระหว่างคนขาวหรือชาวยุโรปกับกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ทำให้ทฤษฎีนี้ก็ถูกวิพากษ์กลับในอีกด้านหนึ่งว่าเป็นเครื่องมือของการต่อต้านความคิดเชิงเสรีนิยมของคนขาว ซึ่งได้ทำให้ขบวนการปลดปล่อยเพื่อคนขาวหรือ White liberal ได้กลับมามีบทบาทใหม่เป็นขั้วตรงข้ามและเคลื่อนไหวต่อต้านกลุ่มวิพากษ์เชื้อชาติและได้ทำให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงต่ออคติเชื้อชาติให้กลับมาสู่สังคมอเมริกาอย่างเห็นได้ชัดในปัจจุบัน

ภายใต้ปมความขัดแย้งของอคติเชื้อชาติและมโนทัศน์เชื้อชาตินิยมในอเมริกาที่ดำเนินมายาวนานจนถึงปัจจุบันนี้ สถาบันทางการเมือง กฎหมาย และการศึกษา ของอเมริกาต่างก็ได้ทำงานอย่างหนักหน่วงร่วมกับการเติบโตของกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมภายใต้แนวทางและกระแสดวงคิดในแบบต่าง ๆ อีกทั้งสถานการณ์เหล่านี้ก็ได้ช่วยให้เกิดการพัฒนาข้อโต้แย้งทางวิชาการจนเกิดเป็นฐานคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติในการต่อต้านความคิดเรื่องเชื้อชาตินิยมในสังคมอเมริกา โดยที่กลไกเหล่านี้ต่างก็ทำงานกันอย่างเป็นระบบและแข่งขัน เป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างดีว่าประเด็นปัญหาสังคม ความเคลื่อนไหวทางสังคม และการเติบโตของทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติได้เกิดขึ้นและดำเนินไปร่วมกัน จึงน่าจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบในสังคมอื่น ๆ ด้วยว่าหากนำทฤษฎีวิพากษ์เชื้อชาติและความเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกานี้มาใช้ประยุกต์วิเคราะห์กับสังคมหลายแห่งทั่วโลกที่ยังมีปมความขัดแย้งในเรื่องอคติทางเชื้อชาติอยู่ จะทำให้เห็นแนวทางการศึกษาและทิศทางความเข้าใจในสังคมเหล่านั้นได้อย่างไร

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Crenshaw, K., Gotanda, N., Peller, G., and Thomas, K. (eds.), 1996. *Critical Race Theory: The Key Writings That Formed the Movement*. New York: The New Press.
- Delgado, R. and Stefantic J. 2001. *Critical Race Theory: An Introduction*. New York and London: New York University Press.
- Karimi, F. 2021. “What critical theory is and isn’t it”. CNN, May 10, 2021 Available at <https://edition.cnn.com/2020/10/01/us/critical-race-theory-explainer-trnd/index.html> (สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564).
- Matsuda, M.J., Lawrence III, C.R., Delgado R., and Krenshaw, K.W. (eds.) 2018. (1st published 1993). *Words That Wound, Critical Race Theory, Assaultive Speech and the First Amendment*. New York: Routledge.
- Montagu, M.F.A. 1942. *Man’s Most Dangerous Myth: The Fallacy of Race*. New York: Harper.
- Parekh, B. 2010. (1st Published 1997). What is Multiculturalism? In Guibernau, M. and Rex, J. (eds.), *The Ethnicity Reader: Nationalism, Multiculturalism and Migration*. 238-243. Cambridge: Polity Press.
- Sawchuk, S. 2021. “What Is Critical Race Theory, and Why Is It Under Attack?”. EducationWeek, May 18, 2021 Available at <https://www.edweek.org/leadership/what-is-critical-race-theory-and-why-is-it-under-attack/2021/05> (สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564).
- Steinberg, S. 2010. The Liberal Retreat from Race since the Civil Rights Act. In Guibernau, M. and Rex, J. (eds.), *The Ethnicity Reader: Nationalism, Multiculturalism and Migration*. 355-357. Cambridge: Polity Press.
- Ujifusa A. 2021. “Critical Race Theory Puts Educators at Center of Frustrating Cultural Fight Once Again”. EducationWeek, May 26, 2021 Available at <https://www.edweek.org/leadership/critical-race-theory-puts-educators-at-center-of-a-frustrating-cultural-fight-once-again/2021/05> (สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564).
- Yang, G. 2017. “Racism Today versus Racism after 9/11”. Berkley Political Review, October 30, 2017 Available at <https://bpr.berkeley.edu/2017/10/30/racism-today-versus-racism-after-911/> (สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564).